

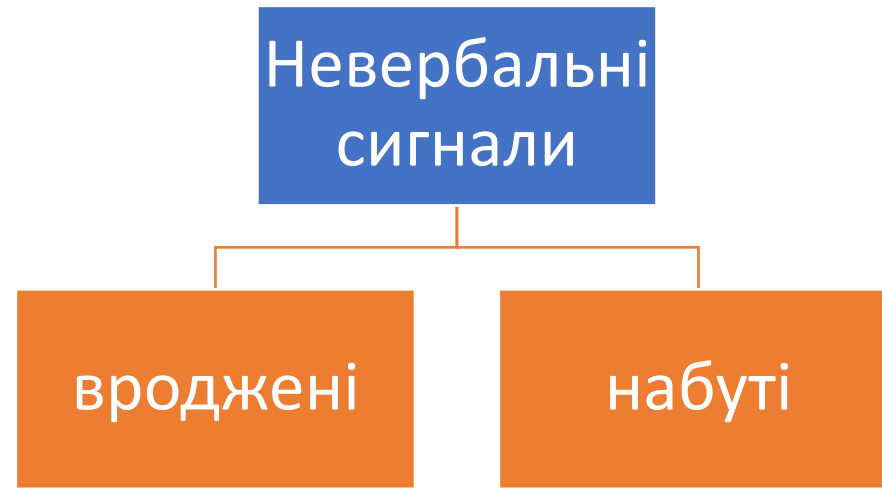
Тема 3. Невербальна комунікація

Невербальна комунікація

У широкому розумінні поняття «**невербальна комунікація**» практично ототожнюється з поняттям «невербальна поведінка» і означає соціально обумовлену систему взаємодії, в структурі якої переважають мимовільні, неусвідомлювані комплекси рухів, що виражають особистісну неповторність людини.

Основу невербальної поведінки **складають найрізноманітніші рухи** (жести, експресія особи, погляд, пози, інтонаційно-ритмічні характеристики голосу, дотики), які пов'язані з мінливими психічними станами людини, його відносинами до партнера, з ситуацією взаємодії.

Вроджені сигнали, як усмішка, інстинктивні і притаманні, наприклад, навіть сліпим, які не можуть копіювати щось із зовнішнього світу. Такі сигнали універсальні в різних культурах, тому що єдині для всіх людей.

Придбані сигнали формуються в рамках конкретної культури, і тому один і той же жест в різних країнах може позначати різні речі.

Співвідношення між ВК і НК

Три типу:

- немовне повідомлення **узгоджується** з мовним, підсилює його (наприклад, небажання щось робити, виражене словесно, підкреслюється качанням голови, збільшенням дистанції);
- немовне повідомлення **суперечить** мовному (наприклад, людина повідомляє партнеру про своє позитивне ставлення до вирішення питання, але при цьому зрушує брови, морщить лоб, роздуває ніздрі);
- немовне повідомлення **стосується зовсім іншого предмета**, ніж мовне (наприклад, людина обговорює ділову проблему, а на невербальному рівні відображається інформація про емоційні переживання з приводу ситуації, яка відбулася під час подорожі на зустріч).

В процесі НК люди отримують інформацію

- про **особу комунікатора**, яка включає відомості про темперамент людини, його емоційний стан в даній ситуації, його «Я»-Образ і самооцінку, особистісні властивості і якості, комунікативну компетентність, соціальний статус, приналежність його до певної групи або субкультури;
- про **ставлення учасників комунікації один до одного**, їх бажаному рівні спілкування, характер або тип відносин (домінування - залежність, прихильність - неприхильність), динаміці взаємин (прагнення підтримувати спілкування, припинити його і т.д.);
- про **ставлення учасників комунікативного процесу до самої ситуації**, що дозволяє їм регулювати взаємодію.

Паралінгвістичні компоненти НК

визначають якість голосу, його діапазон, тональність, до них відносять: гучність, темп, ритм і висоту звуку.

Просодика – це загальна назва таких ритмо-інтонаційних сторін мови, як висота, гучність голосового тону, тембр голосу, сила наголосу.

Екстралінгвістичні компоненти НК

атипові індивідуальні особливості вимови - мовні паузи, сміх, покашлювання, зітхання, плач, заїкання і т. п.

Проксеміка

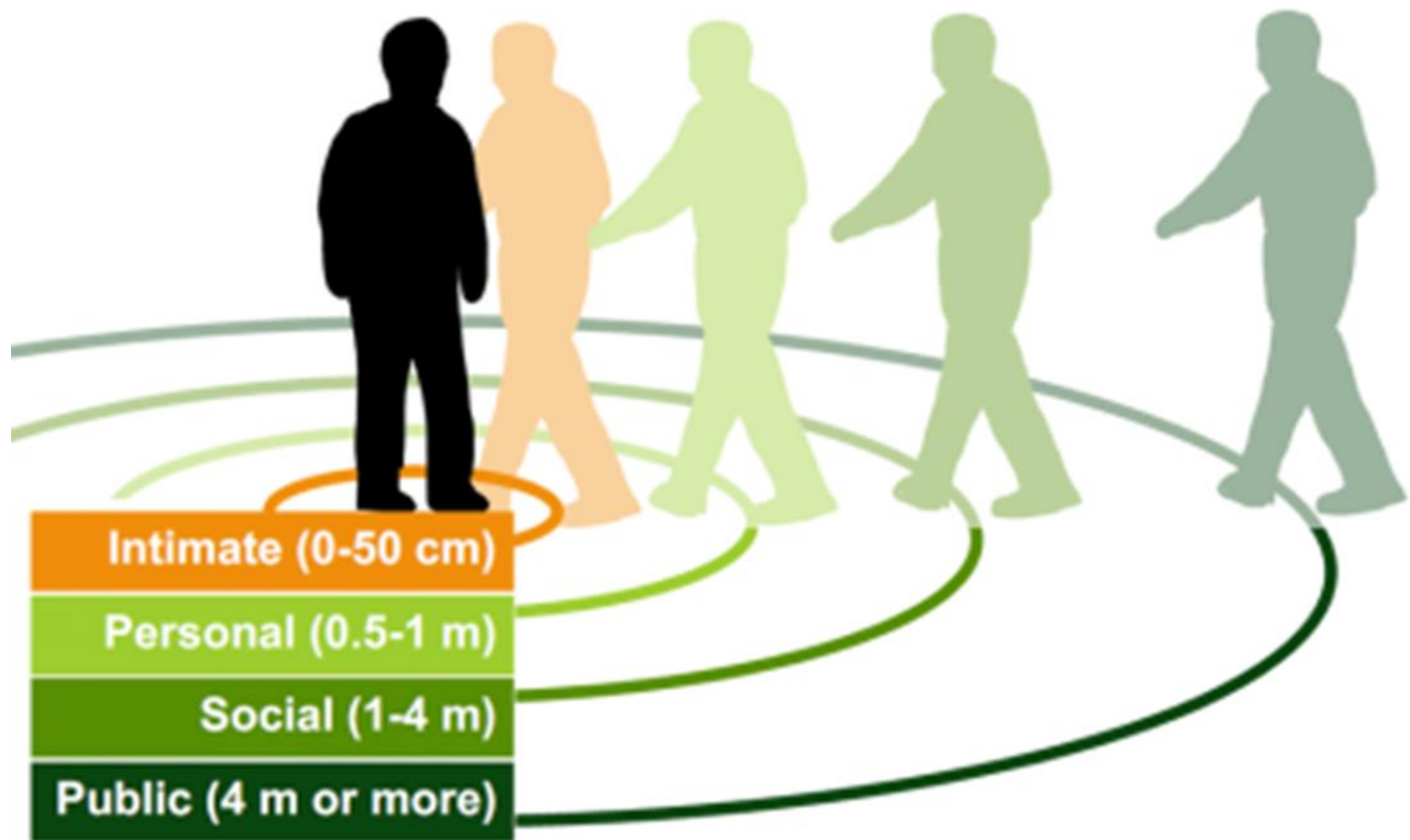
Проксеміка (від англ. proximity - близькість) - область вивчення, індивідуальної поведінки, що займається нормами просторової і часової організації спілкування. Це поняття ввів американський антрополог Е. Холл на початку 1960-х рр.

Партнери в процесі комунікації несвідомо **регулюють свій простір** - дистанцію між собою і іншими людьми, своє становище відносно іншого (стоячи, сидячи і т.п.) і орієнтацію в просторі (нахилившись, відкинувшись і т.п.).

Хронеміка - **часові характеристики**, що реалізуються в нормативах спілкування, властивих різним субкультурам (прихід на зустріч вчасно, заздалегідь, запізнення).

Зони просторової НК (по Е.Холлу)

- **інтимна (менше 40 см)** - людина добровільно допускає в цю зону лише близьких, добре знайомих людей;
- **особиста (від 40 см до 120 см.)** - відстань, яку людина підтримує при спілкуванні зі знайомими;
- **офіційна (соціальна) (від 120 см до 4 м.)** - дистанція між людьми при формальному спілкуванні, між не дуже добре знайомими або незнайомими людьми;
- **публічна (більше 4 м.)** - дистанція спілкування на публічних заходах (доповіді на зборах, конференціях та ін.).

Intimate (0-50 cm)

Personal (0.5-1 m)

Social (1-4 m)

Public (4 m or more)

Розміщення за столом переговорів

Позиція ділової взаємодії

Кутове розташування для дружньої бесіди

Конкуруюче-захисна позиція

Незалежна позиція

Такесика

До такесічних засобів спілкування відносяться динамічні дотики в формі рукостискання, поплескування, поцілунку. Доведено, що динамічні дотики є біологічно необхідною формою стимуляції, а не просто сентиментальною дрібницею в ході людського спілкування.

Використання людиною у спілкуванні динамічних дотиків визначається багатьма факторами. Серед них особливу силу мають статус партнера, вік, стать, ступінь їх знайомства.

На саміті АТЕС в Пекіні було прохолодно, і Володимир Путін визнав доречним накинути на плечі першої леді КНР теплу накидку. Жінка взяла накидку з посмішкою, однак майже відразу передала її персоналу (замість охоронець подав їй її пальто).

Даний інцидент викликав активне обговорення: зокрема, в ряді світових ЗМІ зазначалося, що нормальний для європейців вчинок міг здатися образливим в азіатському суспільстві, де дотик до незнайомців є свого роду табу.

Порушення протоколу

Justin Trudeau adjusts his height to that of Kim Jin-pyo, the South Korean National Assembly Speaker | CREDIT:

Голова КНР тримає свій келих нижче - в традиційній китайській культурі це є знаком поваги

Кінесика

Кінесика – рухи рук, ніг, голови, тулуба; напрям погляду і візуальний контакт; вираз очей; вираз обличчя; пози, зокрема, локалізація, зміни поз щодо словесного тексту; шкірні реакції (почервоніння, поява поту). Кінесика - все взяте разом – жести, міміка, пантоміміка.

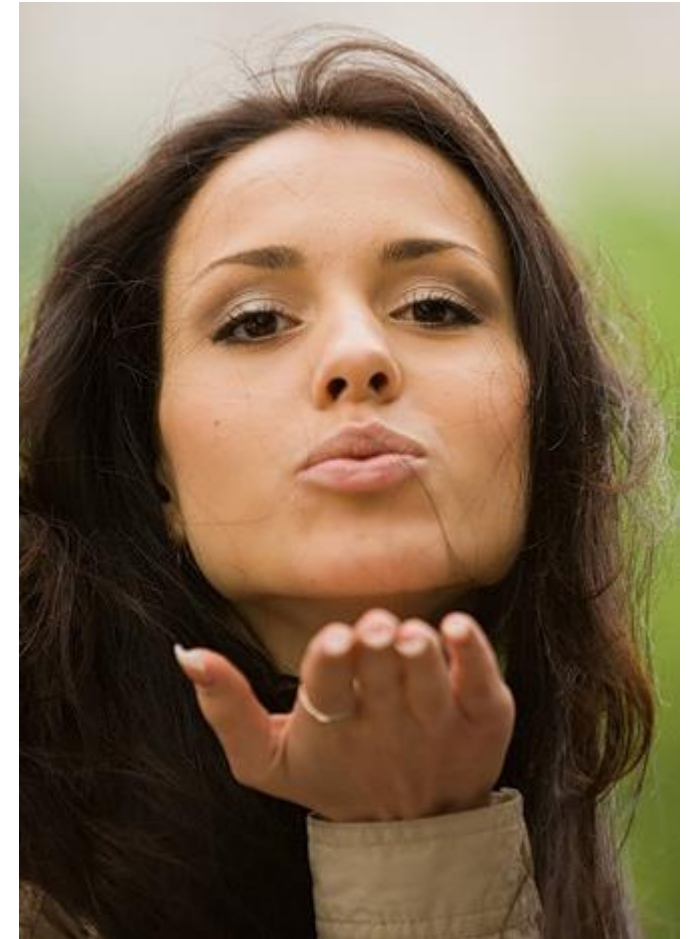
Групи жестів

- **Ілюстратори** - описово-образотворчі жести, які супроводжують мову і втрачають сенс поза мовним контекстом (жести, що позначають розмір, форму предмета, просторове розташування об'єкта та ін.).
- **Регулятори** - це жести, які виражають ставлення промовця до чого-небудь. Висловлюють заборону, прохання, вимогу, жаль, дозвіл, вступ в контакт. До них відносять посмішку, кивок, рукостискання, поцілунок.
- **Адаптори** - жести, які дозволяють нам адаптуватися до стресу, до стресової ситуації. Адаптери - дотику до себе, дотику до предметів.
- **Емблеми** - своєрідні замітники слів або фраз в спілкуванні.

Жести-ілюстратори

Жести-регулятори

Жести-адаптери

Жести-емблеми (символи)

Ситуація 1

Ситуація 2

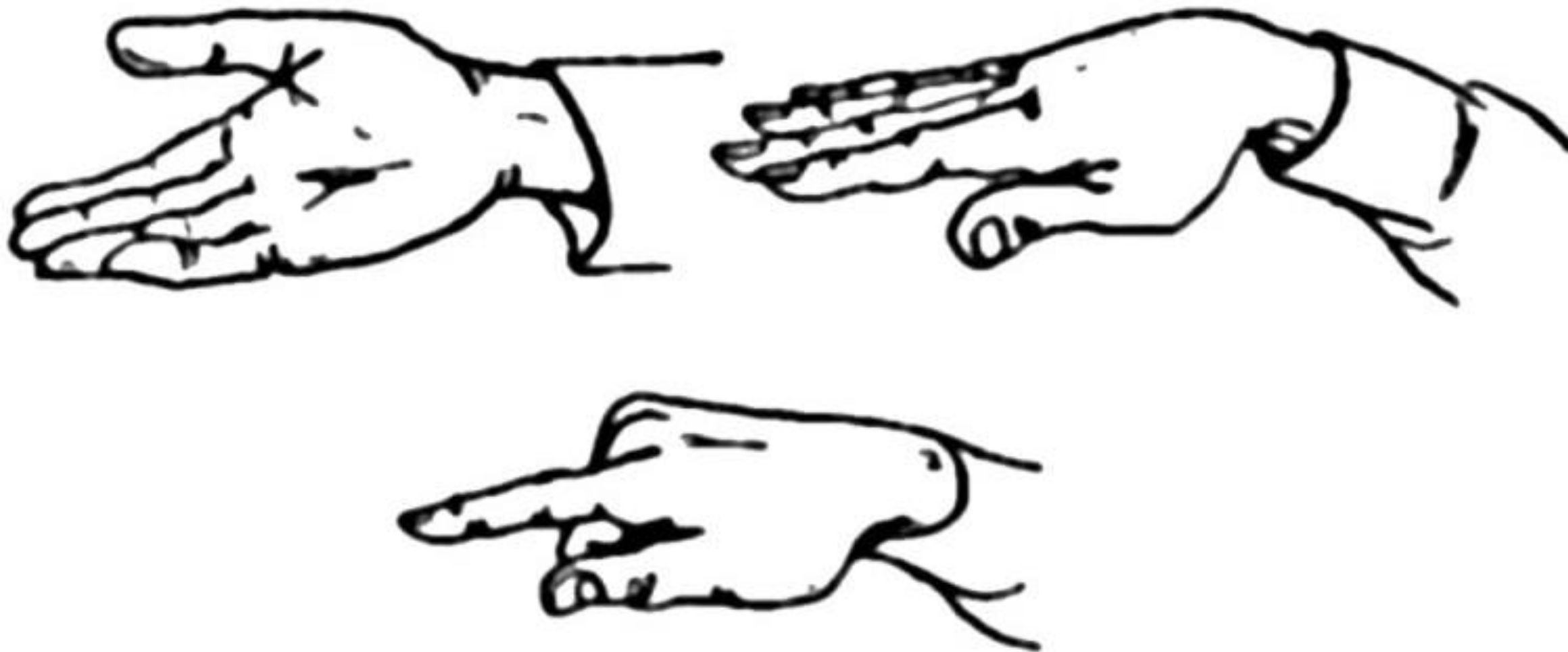
Ситуація 3

1. Долоня спрямована вниз - **«Господар положення».**
2. Долоня спрямована вгору - **«Уступаю ініціативу».**
3. Долоні паралельні один одному - **«Рівноправне рукостискання».**
4. **«Рукавичка»**

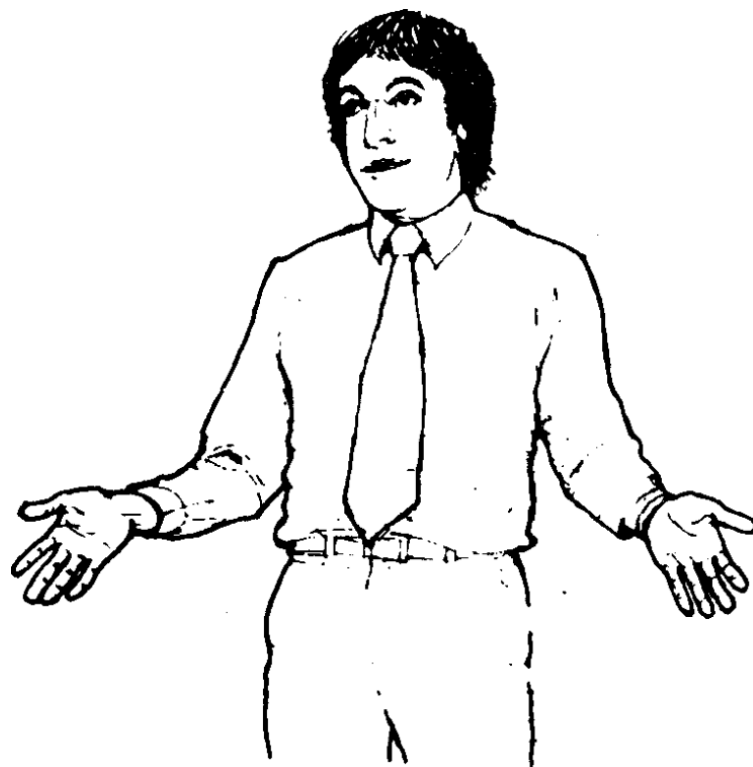

Командні жести

Пози та хода

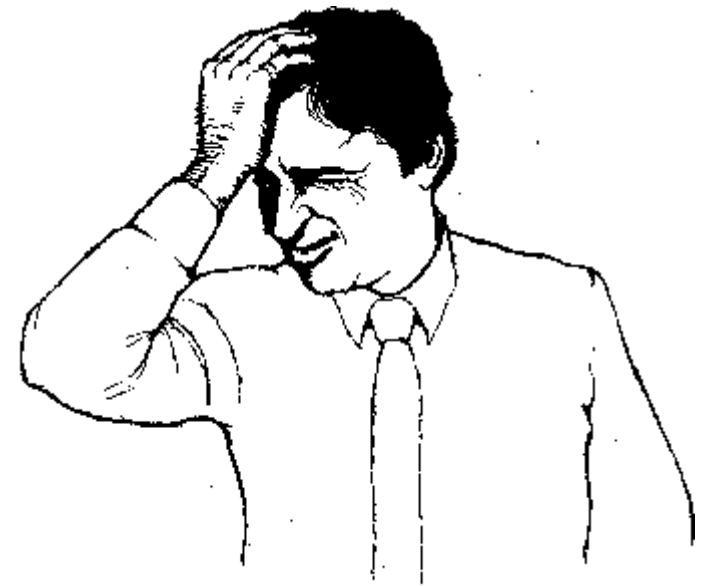
Закриті пози, захист, бар'єр

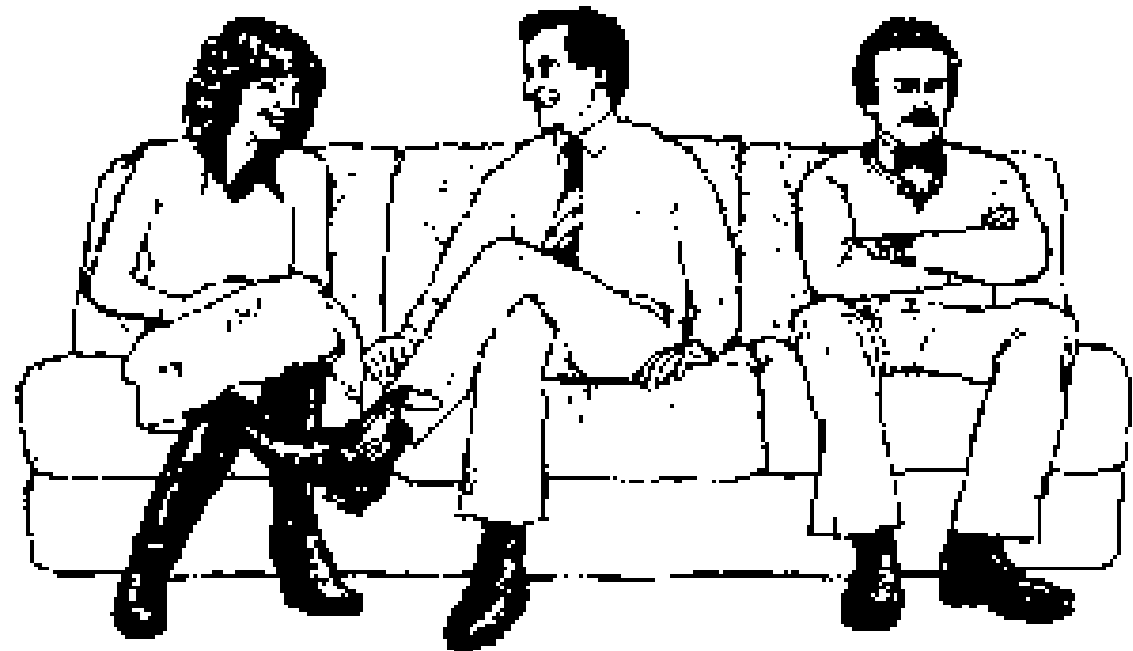
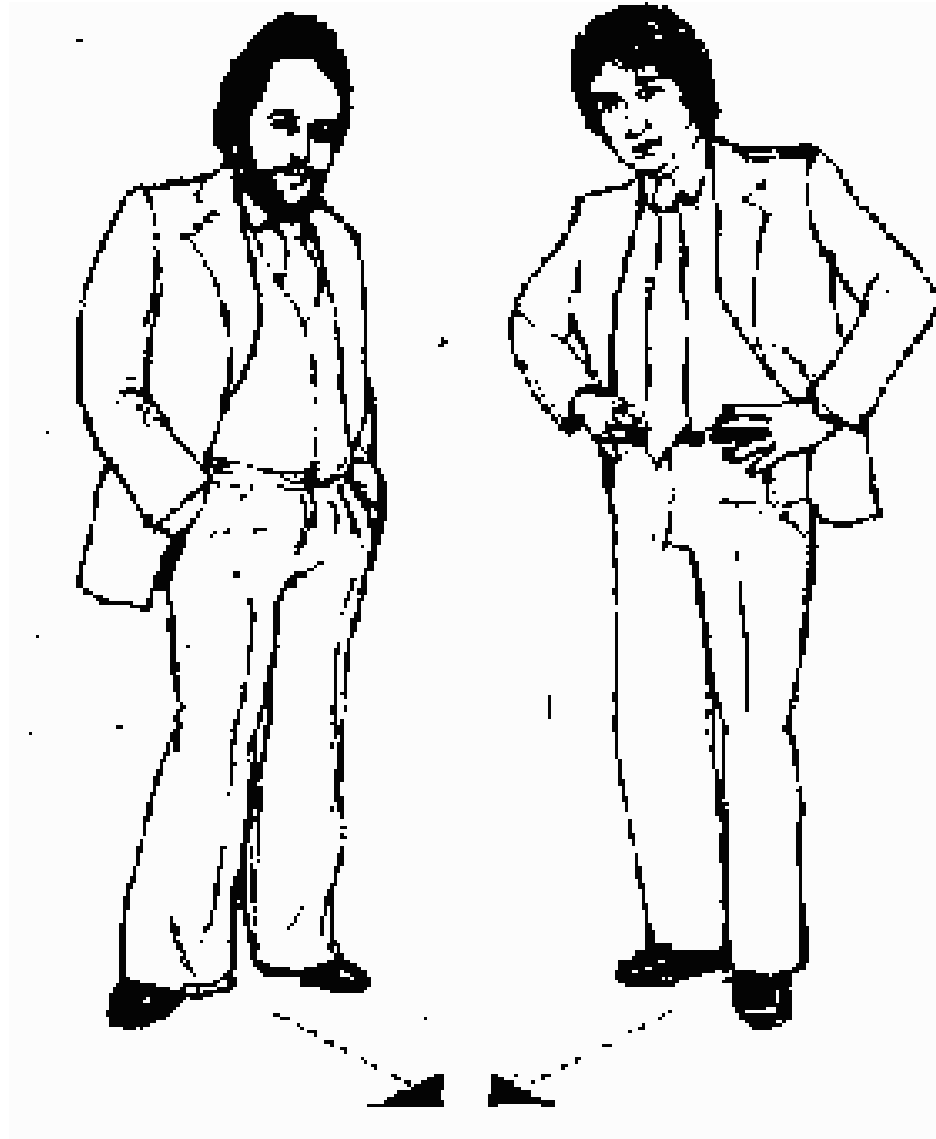

ГОТОВ ДО ДІЙ

Відкриті і закриті позиції до прийняття третього

Нахил голови

Жести брехні

За словами міністра, аеродрому в Білій Церкві планується в травні 2019 дати міжнародний статус і в серпні запуснути вантажні перевезення на регулярній основі

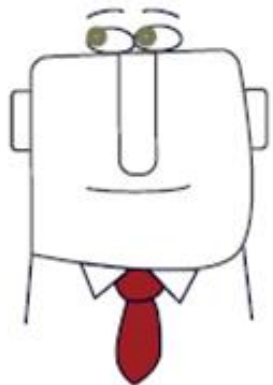
Сінхронізація (дзеркальні нейрони)

Уявіть обличчя правши перед вами

В_к

Визуальное (зрительное)
конструирование
(то, чего раньше не видел)

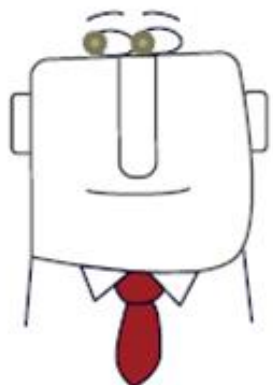
В_п

Визуальная (зрительная)
память
(то, что раньше видел)

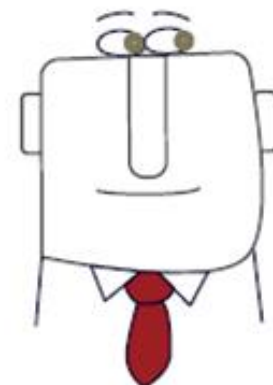
А_к

Аудиальное (слуховое)
конструирование
(то, чего раньше не слышал)

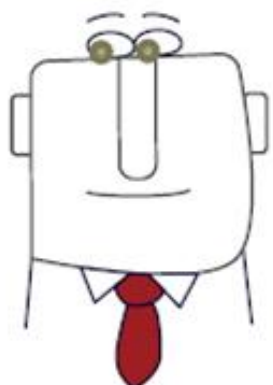
А_п

Аудиальная (слуховая)
память
(то, что раньше слышал)

К

Кинестетика
(все, что относится к
области чувств и эмоций)

А_д

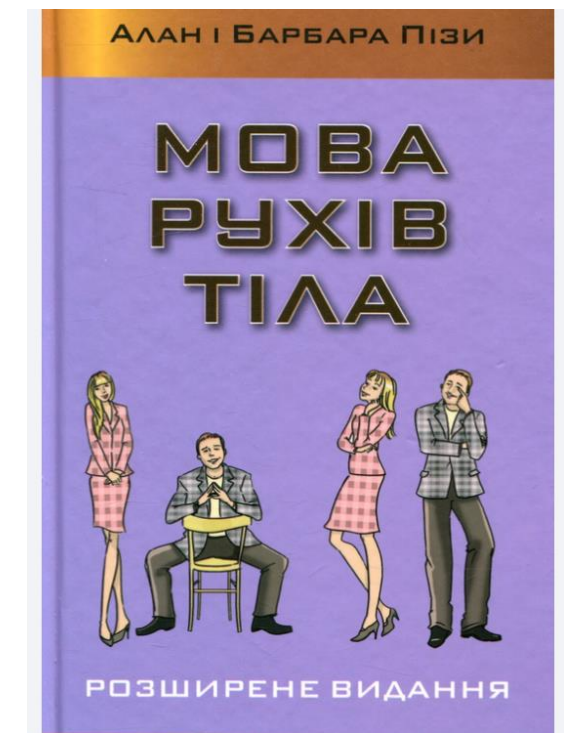
Внутренний диалог
(диалог с самим собой)

Що почитати:

Алан Піз. Мова рухів тіла

Що подивитися:

Домашнє завдання

- Чи можна спілкуватися тільки за допомогою невербальної комунікації?
- Які функції виконують невербальні повідомлення?

Awkward moments were expected at the G7 summit and an Instagram post from the official account of German Chancellor Angela Merkel appears to have captured one of them.

